

De
LINCOLN
HIGHWAY

AMOR
TOWLES

De

LINCOLN
HIGHWAY

ROMAN

Vertaald door Theo Schoemaker

MEULENHOF

ISBN 978-90-290-9669-0

ISBN 978-94-023-1979-8 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Lincoln Highway*

Omslagbeeld: © Elliott Erwitt/Magnum Photos, bewerkt door DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam

Auteursfoto: © Dmitri Kasterine

Zetwerk: Pier Post

Kaart pag. 6 en 7: gebaseerd op het originele design van Alex Coulter

Foto pag. 276: Edward Hausner/The New York Times/Redux.

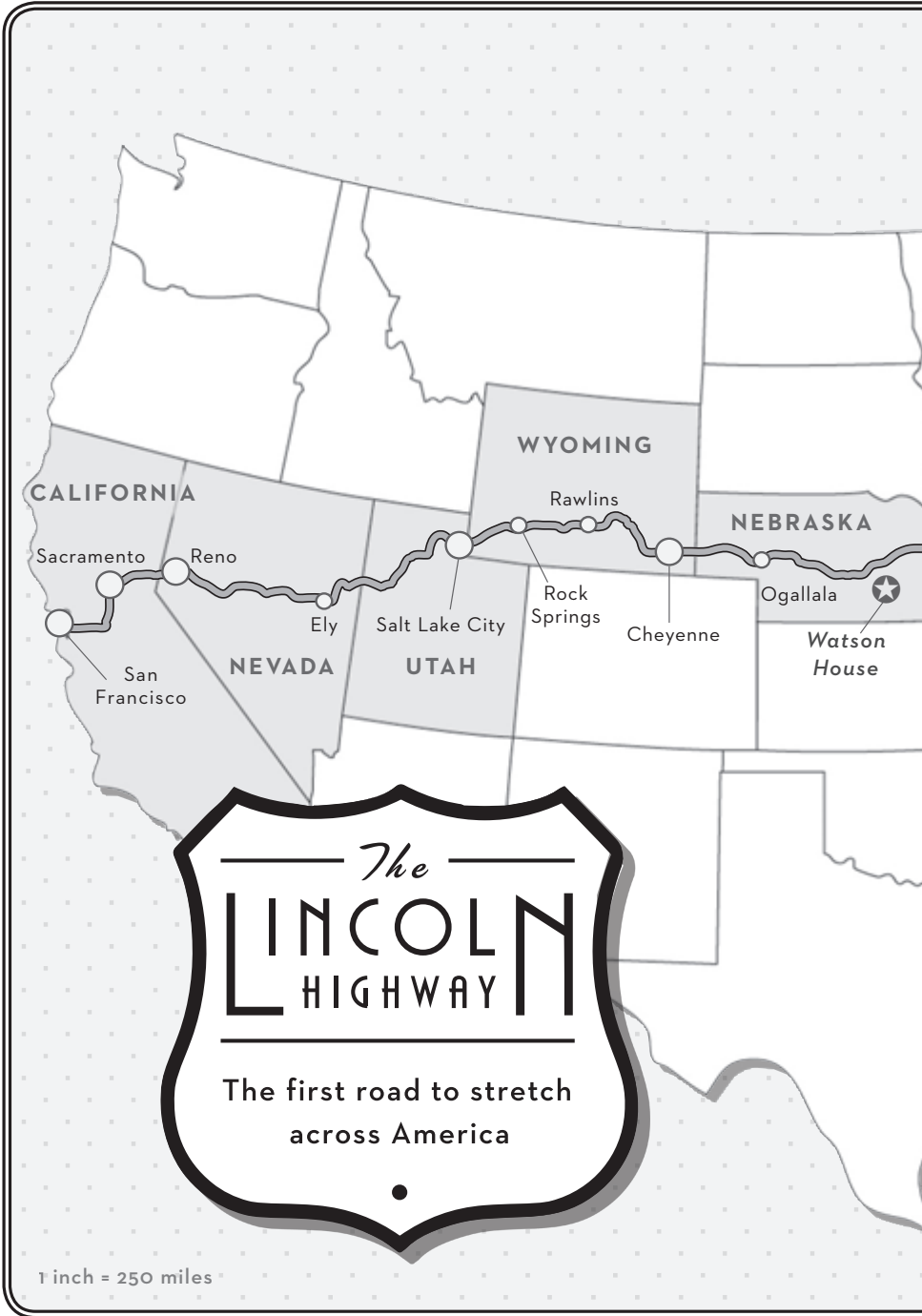
© 2021 Amor Towles

© 2022 Nederlandse vertaling Theo Schoemaker en Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Vertaling citaat pag. 9: Johannes Jonkers, *O pioniers!*, uitg. Karmijn 2022

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Voor
mijn broer Stokeley
en
mijn zus Kimbrough*

CALIFORNIA

Sacramento

Reno

San Francisco

NEVADA

Ely

Salt Lake City

UTAH

WYOMING

Rawlins

Rock Springs

Cheyenne

NEBRASKA

Ogallala

Watson House

The
LINCOLN
HIGHWAY

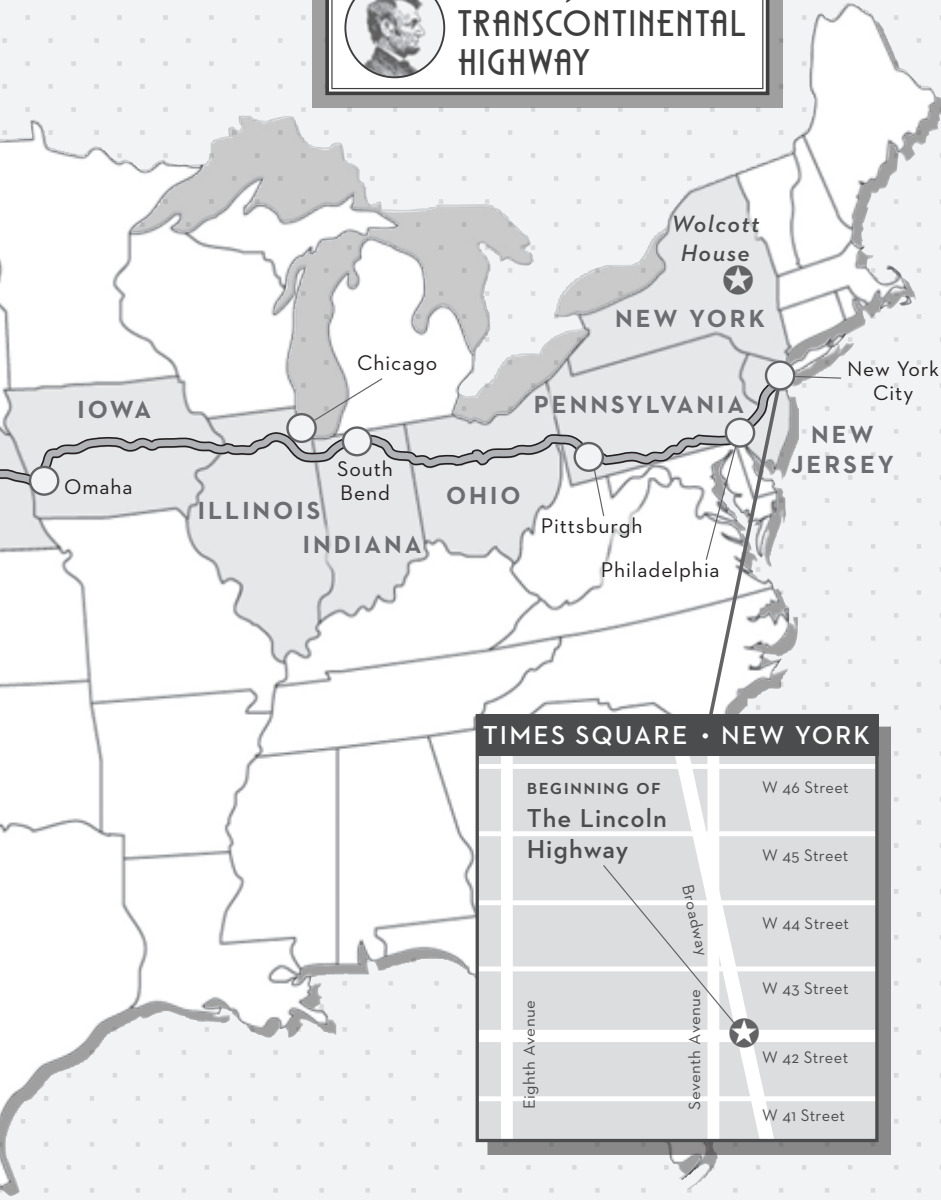
The first road to stretch
across America

•

1 inch = 250 miles

America's First
**TRANSCONTINENTAL
HIGHWAY**

TIMES SQUARE • NEW YORK

BEGINNING OF The Lincoln Highway	W 46 Street
	W 45 Street
	W 44 Street
	W 43 Street
	W 42 Street
	W 41 Street

Vertical labels: Eighth Avenue, Seventh Avenue, Broadway

Avond en het vlakke land,
Rijk en somber en altijd stil;
De mijlen pas geploegde aarde
Zwaar en zwart, vol kracht en hardheid;
De groeiende tarwe, het groeiende gras,
De zwoegende paarden, de vermoeide mannen;
De lange lege wegen,
Smeulende vuren van avondval, dovend,
De eeuwige, onverbiddelijke hemel.
Tegenover dit alles de jeugd...

– *O Pioneers!*, Willa Cather

TIEN

—•—

Emmett

12 juni 1954 – De autorit van Salina naar Morgen duurde drie uur en Emmett had het grootste gedeelte daarvan geen woord gezegd. Tijdens ongeveer de eerste honderd kilometer had directeur Williams nog een poging gedaan een vriendelijk gesprek aan te knopen. Hij had een paar verhalen over zijn jeugd in het Oosten verteld en enkele vragen gesteld over die van Emmett op de boerderij. Maar dit was de laatste keer dat ze samen zouden zijn en het leek Emmett weinig zinvol om daar nu allemaal op in te gaan. Dus toen ze de grens van Kansas naar Nebraska overstaken en de directeur de radio aanzette, ging Emmett uit het raam naar de prairie zitten staren en hield hij zijn gedachten voor zich.

Toen ze acht kilometer ten zuiden van het stadje waren, wees Emmett door de voorruit.

– Neem de eerste weg rechts. Het is het witte huis, na zo'n zes kilometer.

De directeur ging langzamer rijden en nam de afslag. Ze reden langs het huis van McKuster en daarna dat van de Andersens, met de twee bijpassende grote rode schuren. Na een paar minuten konden ze op zo'n dertig meter van de weg Emmetts huis zien staan, naast een groepje eiken.

Volgens Emmett leek het alsof alle huizen in dit deel van het land uit de lucht waren komen vallen. Alleen leek het huis van de Watsons een hardere landing te hebben gemaakt. De daklijn was aan weerszijden

van de schoorsteen doorgezakt en de raamkozijnen hielden een beetje, waardoor de ene helft van de ramen niet goed openging en de andere helft niet goed dicht. Nog even en ze konden zien dat de verf van de planken was afgebladderd. Maar toen ze nog dertig meter van de oprit waren, stopte de directeur aan de kant van de weg.

– Emmett, zei hij, met zijn handen aan het stuur, voor we daarheen rijden wil ik je iets zeggen.

Dat directeur Williams iets wilde zeggen kwam niet als een verrassing. Toen Emmett aankwam in Salina was de toenmalige directeur een boerenpummel uit Indiana die Ackerly heette, en die niet geneigd was zijn goede raad in woorden te gieten als dat makkelijker met een stok kon. Maar directeur Williams was een moderne man met goede bedoelingen, die gestudeerd had en een ingelijste foto van Franklin D. Roosevelt achter zijn bureau had hangen. Hij had opvattingen die hij uit boeken en ervaring had vergaard, en beschikte over een royale woordenschat om ze in goede raad om te zetten.

– Voor sommige jongemannen die naar Salina komen, zo begon hij, zijn de gebeurtenissen die ertoe hebben geleid dat ze onder ons toezicht terechtkwamen slechts het begin van een lange reis door een leven vol problemen. Het zijn jongens die als kind nooit veel beseft van goed of fout is bijgebracht en die weinig reden zien om dat alsnog te leren. Wat voor normen of ambities we hun ook proberen in te prenten: die zullen naar alle waarschijnlijkheid aan de kant worden gezet zodra ze uit ons zicht verdwijnen. Treurig genoeg is het voor die jongens slechts een kwestie van tijd voordat ze terechtkomen in het tuchthuis in Topeka, of erger.

Hij keek Emmett aan.

– Wat ik wil zeggen, Emmett, is dat jij niet een van hen bent. We hebben elkaar niet lang meegemaakt, maar uit mijn ervaring met jou weet ik dat de dood van die jongen zwaar op je geweten drukt. Niemand denkt dat wat er die nacht plaatsvond kwade opzet was, of dat het jouw persoonlijkheid weerspiegelde. Het was een ongelukkige samenloop van omstandigheden. Maar als beschaafde samenleving verlangen wij dat

zelfs zij die onbedoeld de hand hadden in andermans ongeluk, daarvoor op een of andere manier moeten boeten. Uiteraard dient zo'n straf deels als genoegdoening voor hen die de klap van het ongeluk moesten verduren – zoals de familie van die jongen. Maar we willen ook dat de straf ten gunste werkt voor de jongeman die slechts een *radertje* in de catastrofe was. Zodat hij, door de gelegenheid te hebben om boete te doen, ook iets van soelaas kan vinden, een besef van genoegdoening, en zodoende met het proces van herbronning kan beginnen. Begrijp je me, Emmett?

– Ja, meneer.

– Fijn dat te horen. Ik weet dat je nu voor je broer moet zorgen en de nabije toekomst lijkt misschien moeilijk, maar je bent een pientere knaap en je hebt je hele leven nog voor je. Je hebt je boete volledig voldaan en ik hoop maar dat je van je vrijheid het beste zult maken.

– Dat ben ik zeker van plan, meneer de directeur.

En op dat moment meende Emmett dat ook. Omdat hij het eens was met het meeste wat de directeur had gezegd. Hij besefte wel degelijk dat hij zijn hele leven voor zich had en ook dat hij voor zijn broer moest zorgen. Hij wist ook dat hij eerder een radertje in de ramp was geweest dan de aanstichter ervan. Maar hij vond niet dat hij zijn boete volledig had voldaan. Want ook al had het toeval nog zo'n grote rol gespeeld: als door jouw toedoen iemand anders' tijd op aarde wordt bekort, dan zul je de hele rest van je leven de Almachtige moeten bewijzen dat je zijn genade waard bent.

De directeur startte de auto weer en draaide de oprit naar het huis van de Watsons op. Op de open plek voor de veranda stonden twee auto's, een sedan en een pick-uptruck. Hij parkeerde naast de pick-up. Toen Emmett en hij uitstapten kwam er een lange man met een cowboyhoed in zijn hand naar buiten lopen, tot voor de veranda.

– Dag Emmett.

– Dag meneer Ransom.

De directeur stak zijn hand naar de boer uit.

– Ik ben directeur Williams. Wat attent van u om ons hier op te vangen.

- Geen probleem, meneer de directeur.
- Ik neem aan dat u Emmett al heel lang kent.
- Sinds zijn geboorte.

De directeur legde een hand op Emmetts schouder.

– Dan hoeft u niet uit te leggen wat een voortreffelijke jongeman hij is. Ik zei hem net in de auto nog dat hij de samenleving zijn boete heeft betaald en zijn hele leven nu voor hem ligt.

- Zeker weten, beaamde meneer Ransom.

Er viel een stilte tussen de drie mannen.

De directeur woonde inmiddels bijna een jaar in het Middenwesten en wist dat als je voor de veranda van iemands boerderij stond, je op dit moment van een gesprek waarschijnlijk naar binnen werd gevraagd en iets fris te drinken kreeg aangeboden, en dat als je daartoe werd uitgenodigd je zoiets moest accepteren omdat het onbeschoft overkwam als je zou weigeren, zelfs al heb je nog een rit van drie uur voor de boeg. Maar Emmett noch meneer Ransom maakte enige aanstalten om de directeur naar binnen te noden.

- Goed dan, zei hij na enige tijd, dan ga ik maar weer eens.

Emmett en meneer Ransom bedankten de directeur nog een laatste keer, gaven hem een hand en bleven staan kijken toen hij in zijn auto stapte en wegreed. Toen hij nog geen halve kilometer de weg af was knikte Emmett naar de sedan.

- Van meneer Obermeyer?

– Hij zit in de keuken te wachten.

- En Billy?

– Ik heb Sally gezegd dat ze hem wat later moet brengen, zodat jij en Tom jullie zaken kunnen regelen.

Emmett knikte.

- Klaar om naar binnen te gaan? vroeg meneer Ransom.

– Hoe eerder hoe beter, zei Emmett.

Ze troffen Tom Obermeyer op een stoel aan de kleine keukentafel. Hij droeg een wit overhemd met korte mouwen en een das. Als hij ook een

colbertje had moest hij dat in zijn auto hebben gelaten want het hing niet aan de stoel.

Toen Emmett en meneer Ransom de keuken binnenkwamen leken ze de bankier te verrassen, want hij schoof abrupt zijn stoel naar achteren, stond op en stak zijn hand uit, allemaal in één enkele beweging.

– Kijk eens aan, Emmett. Goed je te zien.

Emmett schudde zonder antwoord te geven de bankier de hand.

Hij keek even rond en zag dat de vloer geveegd was, het aanrecht opgeruimd, de gootsteen leeg en de keukenkastjes dicht. Hij kon zich niet herinneren dat de keuken ooit zo netjes was geweest.

– Laten we gaan zitten, zei meneer Obermeyer, met een gebaar naar de tafel.

Emmett nam plaats tegenover de bankier. Meneer Ransom bleef staan en leunde met zijn schouder tegen de deurpost. Op tafel lag een dikke bruine map met papieren. Hij lag buiten handbereik van de bankier, alsof iemand anders hem daar had achtergelaten. Meneer Obermeyer schraapte zijn keel.

– Allereerst, Emmett, wil ik je zeggen hoe erg ik het vind van je vader. Hij was een goed mens en te jong om door ziekte te overlijden.

– Dank u.

– Ik neem aan dat je, toen je voor de begrafenis kwam, de gelegenheid hebt gehad om met Walter Eberstadt over je vaders nalatenschap te praten.

– Klopt, zei Emmett.

De bankier gaf bij wijze van instemming een vriendelijk knikje.

– Dan vermoed ik dat Walter je heeft uitgelegd dat je vader drie jaar geleden een nieuwe lening heeft afgesloten, boven op de oude hypotheek. Hij zei destijds dat die bedoeld was om zijn werktuigen te vernieuwen. Ik vermoed dat in werkelijkheid een flink deel van die lening naar de aflossing van enkele oudere schulden is gegaan, want het enige nieuwe materieel voor de boerderij dat we konden vinden was de John Deere-tractor in de schuur. Maar ik neem aan dat dat niet ter zake doet.

Emmett en meneer Ransom leken ermee in te stemmen dat dat niet

ter zake deed, want geen van beiden nam de moeite om te reageren. De bankier schraapte wederom zijn keel.

– Waar ik naartoe wil is dat de laatste paar jaren de oogst niet was wat je vader had gehoopt, en dit jaar, met je vaders overlijden, is er helemaal geen oogst. Dus we konden niet anders dan de lening terugvorderen. Dat is een vervelende kwestie, dat besef ik, Emmett, maar je moet begrijpen dat het voor de bank geen eenvoudige beslissing was.

– Ik zou anders denken dat het onderhand best een eenvoudige beslissing was, zei meneer Ransom, als je ziet hoe vaak jullie die nemen.

De bankier richtte zich tot de boer.

– Nou, Ed, dat is niet eerlijk. Geen enkele bank sluit leningen af in de hoop op beslaglegging.

De bankier richtte zich weer tot Emmett.

– Het ligt in de aard van een lening dat daar op gezette tijden rente en aflossing over wordt betaald. Niettemin doen we ons best om toegeeflijk te zijn wanneer een gerespecteerde cliënt achterloopt. Door termijnen te verlengen en het innen uit te stellen. Jouw vader is een perfect voorbeeld. Toen hij achter begon te lopen, hebben we hem extra tijd gegeven. En toen hij ziek werd nog wat meer. Maar soms wordt iemands tegenslag te groot om nog te boven te komen, hoeveel tijd je hem ook geeft.

De bankier strekte zijn arm uit om zijn hand op de bruine map te leggen, waardoor hij zich die eindelijk toe-eigende.

– We hadden het vastgoed al een maand geleden kunnen uitruimen en te koop zetten, Emmett. Daar hadden we het volste recht toe. Maar dat hebben we niet gedaan. We hebben gewacht zodat je je tijd in Salina kon uitzitten en naar huis kon komen, om in je eigen bed te slapen. We wilden je de gelegenheid geven om rustig met je broer het hele huis door te gaan en je persoonlijke zaken te regelen. We hebben verdorie zelfs voor eigen rekening het gas en licht laten doorlopen.

– Dat was heel vriendelijk van u, zei Emmett.

Meneer Ransom bromde wat.

– Maar nu je thuis bent, is het wellicht voor alle betrokkenen het bes-

te dat we deze zaak afronden. Als executeur van je vaders nalatenschap moet je enkele papieren tekenen. En het spijt me het te moeten zeggen, maar binnen een paar weken zullen jij en je broer jullie vertrek moeten regelen.

– Als u iets heeft wat ik moet tekenen, doe ik dat.

Meneer Obermeyer haalde een paar documenten uit de map. Hij draaide ze een slag zodat Emmett ze voor zich had en sloeg de pagina's om, waarbij hij de bedoeling van elke paragraaf en subparagraaf uitlegde, de terminologie vertaalde, en aanwees waar de documenten getekend dan wel geparafeerd moesten worden.

– Heeft u een pen?

Meneer Obermeyer gaf Emmett zijn pen. Emmett tekende en parafeerde de stukken zonder er verder acht op te slaan en schoof ze vervolgens over de tafel terug.

– Dat is het?

– Er is nog één ding, zei de bankier, na de documenten veilig terug in de map te hebben gestopt. De auto in de schuur. Toen we de inventaris van het huis opmaakten konden we het kentekenbewijs en de sleutels niet vinden.

– Waar heeft u die voor nodig?

– De tweede lening die je vader afsloot was niet voor specifieke landbouwwerktuigen. Het was voor elk nieuw bedrijfsmiddel dat voor de boerderij werd aangeschaft, en ik ben bang dat persoonsvoertuigen daar ook onder vallen.

– Die auto niet.

– Emmett, luister...

– Die niet want dat bedrijfsmiddel is niet van mijn vader. Het is van mij.

Meneer Obermeyer keek Emmett aan met een mengeling van ongelof en sympathie – twee emoties die volgens Emmett niet tegelijk op eenzelfde gezicht hoorden voor te komen. Hij viste zijn portefeuille uit zijn zak, haalde het kenteken eruit en legde het op tafel.

De bankier pakte het op en bekeek het.

– Ik zie dat de auto op jouw naam staat, Emmett, maar ik ben bang dat als die door je vader namens jou is aangeschaft...

– Dat is niet zo.

De bankier keek naar meneer Ransom om hulp. Toen hij die niet kreeg, richtte hij zich weer tot Emmett.

– Twee zomers lang, zei Emmett, heb ik voor meneer Schulte gewerkt om het geld voor die auto te verdienen. Ik heb karkassen van huizen in elkaar gezet. Daken bedekt. Veranda's gerepareerd. Sterker nog, ik heb zelfs uw nieuwe keukenkastjes helpen installeren. Als u me niet gelooft, gaat u het maar aan meneer Schulte vragen. Hoe dan ook, u raakt die auto met geen vinger aan.

Meneer Obermeyer fronste zijn wenkbrauwen. Maar toen Emmett zijn hand uitstak voor het kentekenbewijs gaf de bankier dat zonder morren terug. En toen hij met zijn map vertrok, verbaasde het hem niet erg dat Emmett noch meneer Ransom hem uitgeleide deed.

Toen de bankier weg was, ging meneer Ransom naar buiten om Sally en Billy op te wachten en liet hij Emmett in zijn eentje door het huis lopen.

Net als de keuken trof Emmett de voorkamer netter aan dan gebruikelijk, met de kussens rechtop in de hoeken van de bank, de tijdschriften keurig op een stapel op de salontafel en het rolluik van zijn vaders cilinderbureau dicht. Boven was in Billy's kamer het bed opgemaakt, lagen de verzamelingen kroonkurken en veren netjes uitgestald op hun plank en was een van de ramen opengezet voor frisse lucht. Aan de andere kant van de gang moest ook een raam openstaan, want er was genoeg tocht om de gevechtsvliegtuigjes die boven Billy's bed hingen in beweging te zetten: replica's van een Spitfire, een Warhawk en een Thunderbolt.

Emmett moest er vertederd om glimlachen.

Hij had die vliegtuigjes gemaakt toen hij ongeveer zo oud als Billy was. Zijn moeder had hem de modelbouwdozen in 1943 gegeven, toen Emmett en zijn vriendjes alleen maar konden praten over de veldslagen

die zich op de strijdtonelen in Europa en de Stille Oceaan afspeelden, over Patton die aan het hoofd van het Zevende Leger de stranden van Sicilië bestormde, en over Pappy Boyingtons Black Sheep-eskader dat de vijand tergde boven de Salomon Zee. Emmett had de modellen aan de keukentafel in elkaar gezet met de precisie van een ingenieur. Hij had met vier kleine potjes emailverf en een fijnharig kwastje de insignes en serienummers op de rompen geschilderd. Toen ze klaar waren had hij ze in een diagonale rij boven op zijn ladekast opgesteld, net zoals ze op een vliegdekschip zouden hebben gestaan.

Vanaf zijn vierde was Billy ze gaan bewonderen. Soms trof Emmett, wanneer hij van school thuiskwam, Billy staand op een stoel naast de ladekast terwijl hij in zichzelf praatte in het jargon van een gevechtspiloot. Dus toen Billy zes werd, hingen Emmett en zijn vader de vliegtuigen aan het plafond boven Billy's bed, als verjaardagscadeau.

Emmett liep door de gang naar de kamer van zijn vader, waar hij dezelfde netheid aantrof: bed opgemaakt, de foto's op de commode afgestoft, de gordijnen bijeengebonden met embrasses. Hij ging voor een van de ramen staan en keek uit over zijn vaders land. Na twintig jaar lang beploegd en beplant te zijn geweest lagen de akkers er pas één seizoen onbewerkt bij, maar je kon de natuur nu al tomeloos zien oprukken: salie, kruiskruid en ijzerhard hadden tussen het prairiegras wortel geschoten. Als de akkers nog een paar jaar braak zouden liggen, zou je niet meer kunnen zien dat er ooit iemand op die grond geboerd had.

Emmett schudde zijn hoofd.

Tegenslag...

Zo had meneer Obermeyer het genoemd. Tegenslag die te groot was om te boven te komen. En de bankier had tot op zekere hoogte gelijk. Tegenslag had Emmetts vader altijd in overvloed gehad. Maar Emmett wist dat het daar niet bij was gebleven. Want slecht oordeelsvermogen had Charlie Watson eveneens in overvloed gehad.

Zijn vader was in 1933 vanuit Boston naar Nebraska gekomen, met zijn kersverse vrouw en een droom om het land te gaan bewerken. De volgende twintig jaar had hij geprobeerd tarwe, mais, soja en zelfs

alfalfa te verbouwen, maar dat liep telkens in het honderd. Als het gewas dat hij dat jaar had gekozen veel water nodig had, brak er een droogteperiode van twee jaar aan. Als hij overstapte op een gewas dat veel zon nodig had, bleven de donderwolken maar aanzeilen. De natuur is meedogenloos, zou je kunnen tegenwerpen. Ze is onverschillig en onvoorspelbaar. Maar een boer die elke twee of drie jaar van gewas verandert? Zelfs als jongen snapte Emmett al dat dat wees op iemand die niet wist wat hij deed.

Buiten stond achter de schuur een bijzonder landbouwwerktuig, geïmporteerd uit Duitsland, voor de oogst van gierst. Dat leek op een gegeven moment van levensbelang maar het bleek al spoedig onnodig en bracht nu niets meer op, aangezien zijn vader niet het benul had gehad het te verkopen toen hij geen gierst meer verbouwde. Hij had het maar op de open plek achter de schuur laten staan, blootgesteld aan regen en sneeuw. Toen Emmett zo oud als Billy was en zijn vriendjes van naburige boerderijen kwamen spelen – jongens die op het hoogtepunt van de oorlog graag op elk apparaat klommen en dan deden alsof het een tank was – wilden ze het ding met nog geen vinger aanraken, omdat ze intuïtief aanvoelden dat het een soort slecht voorteken was, dat er in de genen van het verroeste gevaarte iets van mislukking zat dat je beter kon vermijden, of het nu uit ontzag of uit zelfbehoud was.

Zodoende was Emmett, op een avond toen hij vijftien was en het schooljaar ten einde liep, op zijn fiets naar de stad gereden en had hij aangeklopt bij meneer Schulte om hem om een baantje te vragen. Meneer Schulte was zo verbouwereerd door Emmetts verzoek dat hij hem aan de eettafel liet plaatsnemen en een stuk taart voor hem liet aanrücken. Vervolgens vroeg hij Emmett waarom een jongen die op een boerderij was opgegroeid in hemelsnaam de zomer wilde doorbrengen met het inhameren van spijkers.

Het was niet omdat Emmett wist dat meneer Schulte zo'n vriendelijk mens was, of omdat hij in een van de mooiste huizen van de stad woonde. Hij was naar meneer Schulte gegaan omdat hij dacht dat wat er ook gebeurde, een timmerman altijd werk zou hebben. Hoe goed je huizen

ook bouwt, ze slijten hoe dan ook. Scharnieren gaan loszitten, vloerdelen takelen af, daknaden gaan wijken. Je hoefde maar door het huis van de Watsons te wandelen om de talloze manieren te zien waarop de tijd zijn tol van een woning eist.

In de zomermaanden waren er nachten met het gedonder van onweer of het gefluit van een dorre wind, en dan kon Emmett zijn vader in de kamer ernaast horen woelen, niet in staat om te slapen – en niet zonder reden. Want een boer met een hypotheek was als iemand die met uitgestrekte armen en gesloten ogen over een brugleuning liep. Het was een manier van leven waarin het verschil tussen voorspoed en ondergang uitgemaakt kon worden door een paar centimeter regen of een paar nachten vorst.

Maar een timmerman lag zich 's nachts geen zorgen te maken over het weer. Hij *verwelkomde* de extremen der natuur. Hij verwelkomde de sneeuwstormen, stortbuien en orkanen. Hij verwelkomde het ontstaan van schimmel en de slachtpartijen van insecten. Het waren de krachten der natuur die langzaam maar zeker de stevigheid van een huis ondermijnden, zijn fundering aantastten, de balken lieten rotten en het stucwerk lieten afbladderen.

Dat zei Emmett allemaal niet toen meneer Schulte hem zijn vraag stelde. Hij legde zijn vork neer en zei eenvoudigweg:

– Zoals ik het zie, meneer Schulte, was het Job die de os had en Noah die de hamer had.

Meneer Schulte moest lachen en nam Emmett ter plekke aan.

De meeste boeren in de regio zouden, als hun oudste zoon op een avond thuiskwam met de mededeling dat hij een baantje bij een timmerman had aangenomen, hem een preek geven die hij niet snel zou vergeten. Vervolgens zouden ze voor alle zekerheid naar het huis van de timmerman gaan en hem een en ander inprenten – iets om zich te heugen voor de volgende keer als ze zich gingen bemoeien met de opvoeding van andermans zoon.

Maar toen Emmett 's avonds thuiskwam en zijn vader vertelde dat hij een baantje bij meneer Schulte had gevonden, was zijn vader niet boos

geworden. Hij had aandachtig geluisterd. Hij dacht even na en zei toen dat meneer Schulte een goed mens was en timmerwerk een nuttig vak. En op de eerste dag van de zomer maakte hij voor Emmett een stevig ontbijt en een lunchpakket, waarna hij hem op weg stuurde, met de beste wensen voor andermans vak.

En misschien was dat ook wel een blijk van slecht oordeelsvermogen.

§

Toen Emmett weer beneden kwam trof hij meneer Ransom zittend op het trapje van de veranda, met zijn armen om zijn knieën en zijn hoed nog in zijn hand. Emmett ging naast hem zitten en samen keken ze uit over het braakliggende land. Op een kleine kilometer in de verte kon je net het hek zien dat het begin van de veehouderij van de oudere man markeerde. Volgens Emmetts laatste berekening had meneer Ransom meer dan negenhonderd stuks vee en acht man in dienst.

– Ik wil u bedanken dat u Billy in huis heeft genomen, zei Emmett.

– Billy in huis nemen was wel het minste wat we konden doen. Trouwens, je kunt je wel voorstellen hoeveel plezier dat Sally deed. Ze is het behoorlijk zat om alleen voor mij het huishouden te doen, maar voor jouw broertje zorgen is andere koek. Sinds Billy's komst zijn we allemáál beter gaan eten.

Emmett glimlachte.

– Evengoed. Het maakte voor Billy veel uit, en voor mij was het geruststellend om te weten dat hij bij u was.

Meneer Ransom knikte, bij wijze van acceptatie van de dankbetuiging van de jongeman.

– Directeur Williams lijkt een goed mens, zei hij na een tijdje.

– Dat is hij zeker.

– Lijkt me geen Kansas...

– Nee. Hij komt uit Philadelphia.

Meneer Ransom draaide met zijn hand zijn hoed rond. Emmett kon zien dat zijn buurman met iets in zijn maag zat. Hij zat te dubben hoe